

CEKO

t.a.v. prof. dr. F.A. van der Duyn Schouten

Postbus 123

2501 CC Den Haag

Geachte professor Van der Duyn Schouten,

beste Frank,

Afgelopen maart heeft uw commissie de eerste jaarlijkse brancherapportage praktijkgericht onderzoek vastgesteld. Deze rapportage vloeit voort uit het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 2016 – 2022, waarin onder punt 2.4 staat aangegeven dat de Commissie Evaluatie Kwaliteitszorg Onderzoek (CEKO) “... *evalueert, jaarlijks in haar brancherapportage, de werking van het BKO en doet aanbevelingen ter verbetering.*” Op 18 mei jl. heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen de voorzitter van het bestuur van de Vereniging Hogescholen en de voorzitter van uw commissie om het rapport met aanbevelingen nog beter te kunnen duiden. Naar aanleiding hiervan is op 12 juni jl. door u een brief gestuurd aan de Vereniging Hogescholen (kenmerk 18.4652.EdG), waar iets explicieter dan in de brancherapportage enkele zorgen worden gemeld.

Graag maken we van de gelegenheid gebruik om te reageren op het brancherapport en uw brief van 12 juni jl.

Allereerst hartelijk dank voor het ter beschikking stellen van uw brancherapportage, waarin u start met het schetsen van de aanleiding van het rapport en de ontwikkeling van het praktijkgericht onderzoek aan hogescholen. Hierna staat u stil bij de bevindingen van de CEKO, gevolgd door de landelijke monitor waarin de kwantitatieve ontwikkelingen van het praktijkgericht onderzoek zijn weergegeven. U eindigt met een aantal aanbevelingen aan onderzoekseenheden, Colleges van Bestuur en de Vereniging Hogescholen.

U start met de conclusie dat het visitatiesysteem van het praktijkgericht onderzoek aantoont dat de sector progressie maakt met de professionalisering van de kwaliteitszorg hiervan. Daarnaast concludeert u dat de kwaliteit van de onderzoeksvisitatie over het algemeen voldoende is.

Het bestuur is verheugd over deze conclusies. Met de vaststelling van het nieuwe BKO in oktober 2015 is het kwaliteitszorgsysteem voor praktijkgericht onderzoek veranderd; er is gekozen voor zelfregulering en de sector is aan de hand van een nieuw kader met nieuwe standaarden aan de slag gegaan om haar kwaliteitszorg in te richten. Het is dan ook goed om te horen dat de sector progressie maakt met de professionalisering van kwaliteitszorg van praktijkgericht onderzoek en dat daarnaast de kwaliteit van de onderzoeksvisitatie over het algemeen voldoende is.

U geeft in dezelfde conclusie echter ook aan dat de variantie in de kwaliteit van de onderzoeksvisitatie nog groot is. Het delen van best practices is in uw ogen een effectieve manier om deze variantie te verkleinen. U stelt dan ook voor in de volgende brancherapportage enkele visitatierapporten die als *goed* zijn beoordeeld als

best practices te noemen, teneinde als voorbeeld voor andere onderzoeksgroepen te kunnen dienen. Alhoewel dit op het eerste gezicht een sympathieke en waardevolle suggestie lijkt, wil het bestuur van de Vereniging Hogescholen graag eerst in breder verband de mogelijke vorm die deze suggestie krijgt bespreken, alvorens hier mee in te stemmen. Het bestuur zal de CEKO over de uitkomsten van deze bespreking tijdig informeren.

Uw commissie concludeert dat veel onderzoekprogramma's worstelen met het formuleren van objectieve en realistische normen en criteria om de kwaliteit van het onderzoek te kunnen beoordelen. U geeft hierbij aan dat de aanbevelingen van de commissie Pijlman in dit licht goede diensten kunnen bewijzen.

Het bestuur realiseert zich dat de genoemde worsteling direct samenhangt met het nieuwe BKO en de standaarden die hierin beschreven staan. Hier is op onderdelen destijds bewust geen prescriptieve en uitputtende lijst met criteria en indicatoren geformuleerd om zo recht te kunnen doen aan de grote variëteit van praktijkgericht onderzoek binnen het hbo.

Om de onderzoeksprogramma's in het hbo tegemoet te komen, zal het bestuur opdracht geven voor de organisatie van een of meerdere kennisdelingsbijeenkomsten over de formulering van kwaliteitscriteria en kwaliteitsindicatoren voor het praktijkgericht onderzoek, met hierbij – zoals door u gesuggereerd – expliciete aandacht voor de verschillende domeinen binnen het hbo. De handreikingen voor kwaliteitscriteria van de commissie Pijlman (Advies Werkgroep Kwaliteit van Praktijkgericht Onderzoek en het Lectoraat), kunnen meegenomen worden in de bovengenoemde kennisdelingsbijeenkomsten. Daarnaast is in de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen van 29 juni jl. het rapport 'Meer waarde met hbo over maatschappelijke waardecreatie door praktijkgericht onderzoek' (doorwerking) besproken. Dit rapport bouwt voort op het BKO (met name standaard 4) en het werk van Commissie Pijlman. Er is mee ingestemd dit rapport te hanteren als handreiking en uitgangspunt binnen de sector, met als consequentie dat dit ook binnen de hogescholen (en desgewenst met externe partners en stakeholders) wordt besproken. Zodra het rapport is opgemaakt en is verschenen, zal het bestuur u dit doen toekomen.

Voorts constateert u dat de omvang van onderzoekprogramma's sterk uiteen loopt. De instellingen zouden er volgens uw commissie goed aan doen op instellingsniveau hiervoor beleid te ontwikkelen waarbij de levensvatbaarheid wordt afgewogen tegen de interne samenhang.

Het bestuur neemt dit punt graag ter harte en zal het gesprek over criteria voor samenhang en levensvatbaarheid van een onderzoekseenheid entameren. Hiervoor zijn gremia als de Bestuurscommissie Onderzoek (BCOZ), het Hogescholen OnderzoeksNetwerk (HON) en de Vereniging van Lectoren bij uitstek geschikt.

Tenslotte concludeert u in de brancherapportage dat de planning van de onderzoekvisitaties in het algemeen nog met veel vrijblijvendheid is omgeven; wat u betreft is verdere disciplineren binnen de sector geboden. In uw brief van 12 juni jl. herhaalt u het achterblijven van het aantal onderzoekvisitatie rapporten met bestuurlijke reactie ten opzichte van de door hogescholen met uw commissie afgesproken planning. Daarnaast merkt u op dat het zelfregulerende karakter van de kwaliteitsbewaking van het praktijkgericht onderzoek bij sommige instellingen een gebrek aan discipline en commitment tot gevolg lijkt te hebben.

In de Algemene Vergadering van de Vereniging Hogescholen van 29 juni jl. is uw brief besproken en daarmee uw zorg overgebracht aan de hogescholen. Hiermee zijn hogescholen attent gemaakt op de onderlinge afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot het aanleveren van de rapporten en de reacties van het College

van Bestuur. Uw commissie doet de suggestie om de visitatieplanning te publiceren op uw website, teneinde de discipline te stimuleren. Hier is mee ingestemd. Daarnaast is afgesproken dat de secretaris van de CEKO contact opneemt met het College van Bestuur als een hogeschool achterblijft met het aanleveren van visitatierapporten ten opzichte van de eerder vastgestelde planning. De Colleges van Bestuur zijn op hun beurt aangespoord contact op te nemen met de secretaris van de CEKO als zij verwachten hun eigen planning niet te gaan halen. Het bestuur hoopt op deze manier de gepercipieerde vrijblijvendheid rond de planning van onderzoekvisitaties weg te nemen.

De landelijke monitor laat zien dat de instellingen hun investeringen in praktijkgericht onderzoek opvoeren: zowel qua onderzoeksfinanciering als personele onderzoeksinzet is jaar op jaar een toename te zien, met een stevige groei voor 2016. Met ruim 217 miljoen euro is het totaal aantal middelen voor onderzoek binnen het hbo voor het eerst boven de 5 procent van de totale baten van de hogescholen gekomen. Het bestuur juicht deze ontwikkeling toe; deze is direct in lijn met de ambities zoals geformuleerd in onze strategische onderzoeksagenda voor het hbo 'Onderzoek met Impact'. Het bestuur is niet alleen positief over de absolute toename van personele inzet voor praktijkgerichte onderzoeksactiviteiten, maar ook hoe deze stijging is verdeeld, namelijk een lichte stijging van lectoren, maar vooral extra inzet van docent-onderzoekers, promovendi en ondersteuners bij het onderzoek. Dit zorgt voor de broodnodige extra massa binnen onderzoeksgroepen en lectoraten die nodig is om de doorwerking naar praktijk, samenleving, onderwijs en kennisdomein te realiseren. Het bestuur kijkt al met al dan ook vol verwachting uit naar de volgende editie van de landelijke monitor om te zien in welke mate deze ontwikkelingen doorgezet worden.

Naast de publicatie van de brancherapportage op de website van de CEKO, zal het bestuur van de Vereniging Hogescholen deze rapportage onder haar leden verspreiden, waarbij bijzondere aandacht gevraagd zal worden voor de door u genoemde aandachtspunten en aanbevelingen. De brancherapportage zal op zijn minst ook worden geagendeerd binnen de eerder genoemde gremia als de BCOZ en het HON om verder van gedachte te wisselen hoe we de door u genoemde aandachtspunten kunnen adresseren.

Tenslotte willen wij u hartelijk danken voor uw inspanningen voor het tot stand brengen van deze brancherapportage. Wij blijven graag met uw commissie in gesprek om te kijken hoe de sector zo goed mogelijk kan werken aan de professionalisering van de kwaliteitszorg van praktijkgericht onderzoek.

Het bestuur,

mr. Thom de Graaf,
voorzitter

drs. Ron Minnée,
secretaris